UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, Anno M.DC.LXXXX.

§. IV. An, non solùm ad petitionem partis, sed etiam eâ non petente juramentum suppletorium deferri possit à Judice, & de tempore, quo illud deferendum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-61687

Visual Library

§. II.

Vtrum, cum à Iudice, ob inopiam probationis, in causâ dubia iuramentum defertur, illud Reo ad purgationem sui sive innocentiam suam demonstrandam, an verò Actori in supplementum probationis deferri debeat?

NOn potest certa regula generalis hac in re tradi, sed Iudicis arbitrio ex perspectis prudenter circumstantiis res relinquenda est. Uti colligitur *ex cit. c. Iuramentum* §. *sanè h. t.* ordinariè quidem, & cæteris paribus reo potius deferendum erit à Iudice juramentum, si actor probavit causam suam semiplenè, cùm favorabiliores sint Rei partes, qui etiam sine juramento absolvendus est saltem ab hac instantia, si actor nihil probavit: si tamen actor semiplenè probavit, nihil contra eum probante, sed tantùm negante reo, juramentum defertur actori, qui de jure suo probavit aliquid, cùm alter nihil probaverit. Plura ramen attendere debet Judex in hoc juramento deferendo. Primò, ut fiat præmissâ causæ cognitione. Secundò ut actor semiplenè probaverit. Tertiò ne deferatur hoc juramentum ei, qui cognitionem rei non habet. Quartò ut is, cui defertur, non sit persona vilis aut infamis, sed fide digna, & honesta, nec suspecta de perjutio. Quintò ut causa non sit ardua; & magni momenti, in qua non defertur juramentum hoc &c. Posito tamen, quòd actor plenè probavit per duos testes v. g. omni exceptione majores suam intentionem, reus tamen per unum testem contrarium semiplenè probet, non poterit reo in supplementum probationis plenè deferri juramentum, quia actoris plena probatio dedit semiplenam probationem Rei.

§. III.

In quibus causis juramentum deferri possit, vel etiam debeat, sive à parte, sive à Iudice, & in quibus non possit?

IN omni causa, in qua licitum est transigere, potest etiam à parte parti deferri juramentum voluntarium, quia tale juramentum vim transactionis habet: necessarium verò juramentum à Iudice in supplementum probationis ad petitionem Actoris Reo deferri potest in quavis quidem causâ, ob *L. in bonæ fidei 3. Cod. de Reb. cred.* Excipiuntur tamen primò causæ criminales, in quibus potest quidem Judex nonnunquam reo, ad probandam suam innocentiam juramentum deferre, si actor non sufficienter probavit crimen, nunquam tamen actori seu accusatori in supplementum probationis, cùm in tali casu, si criminaliter agatur, debeant esse probationes luce meridianâ clariores *Leg. ult. Cod. de probat.* Excipiuntur secundò Causæ famosæ, & arduæ, quamvis his in causis multùm possit Judicis arbitrium. Tertiò excipiuntur causæ matrimoniales, in quibus regulariter juramento suppletorio locus non est.

§. IV.

An, non solùm ad petitionem partis, sed etiam ea non petente juramentum suppletorium deferri possit à Iudice, & de tempore, quo illud deferendum est.

AD primam quæstionem &c. non tantùm posse Judicem hoc facere ex

officio suo, & eodem non implorato, sed etiam subinde debere, si id expedire æquum videatur, prout sumitur ex *cit. c. ult. §. Sanè h. t.* Cùm enim Judex pro veritate eruenda modis omnibus laborare debeat, consequenter, si aliter veritas haberi non possit, & æquitas hoc permittat, potest etiam per juramentum eam explorare.

Ad secundum quæstionem 4. quòd pars litigans ante conclusionem in causa possit, ac debeat petere delationem juramenti suppletorii, etiamsi terminus ad probandum præfixus jam elapsus sit, & nulli testes amplius produci possint, cùm in juramenti talis delatione non sit periculum subornationis, aut perjurii, sicuti posset esse in testium productione: postquam tamen in causa conclusum est, per quam partes omnibus ulteriotibus probationibus renuntiant, & os quasi claudi sibi permittunt, nulla quidem à partibus peti potest juramenti suppletorii delatio, potest tamen hoc Iudex, si æquitas postulare videatur, ex officio deferre etiam in instantia appellationis, quia in ordine ad Judicem nunquam in causa concluditur.

§. V.

Quando, & in quibus causis Iudex possit ex officio à partibus exigere juramentum de dicenda veritate?

IN causis, in quibus periculum animæ aut peccati subest, potest Judex ex officio suo, deficientibus aliis probationibus, si adsint præsumptiones aliquæ, exigere juramentum de veritate dicenda à partibus, cogendo etiam eas, ad id censuris Ecclesiasticis. Uti habetur in *c. Ex literis 32. h. t.* cùm Judicis sit, inquirere, & quantum potest, cogere ad veritatem dicendam.

SECTIO III.

De interpretatione juramenti.

§. I.

Quomodo interpretandum sit Iuramentum?

QUoad obligationem suam strictè illud interpretari oportet, quantum materia circa quam versatur, & verba pacti vel promissionis, cui adjcitur, permiserint, quia ubi de obligatione agitur, stricta fieri debet interpretatio, *juxta L. Quidquid 99. ff. de V. O.* Et cùm nec favor nec reverentia juramenti talem extensionem exigant, sanctius servandi, si stricta illius sit interpretatio: Et hinc juramentum generaliter editum ad servanda statuta v. g. extendi non potest ad statuta illicita *c. Contingit 1. h. t. in 6.* Neque ad statuta postmodum facta *c. Clericus 35. h. t.* neque ad servanda statuta usu non recepta, cùm stricta juramenti facti explicatio ad hæc talia se non extendat.

Debet tamen juramentum præstitum circa materiam Iuris, vel circa ea, quæ jus concernunt, intelligi secundùm juris communis dispositionem, & ad illam restringi, neque ultra extendi, *Gloss. in c. Primum V. Declaramus h. t. in 6. & juxta c. Ad nostram 21. h. t.* Cùm intentio jurantis alia esse non potuerit, quàm juris communis observatio.

II. §.